

je bila fara ali župnija ustanovljena. Višnjegorska grofinja Sofija, soproga istriškega mejnega grofa Henrika IV., sezidala je cerkev. Oglejski patrijarh Bertold je onega leta imenoval prvega župnika Janeza. Koroški vojvoda Ulrik III. je župnijo podaril nemškemu redu. Leta 1300. je Oglejski patrijarh to odobril. Prvega župnika iz nemškega reda je imenoval patrijarh Bertrand 1336. leta Henrika Opavskega. Ta se je oprostil nadgospodstva Zagrebske škofije, kakor je bilo že omenjeno. Naslednje leto — v 16. dan oktobra — sprejel je goriški grof Ivan v svoje varstvo imovino in cerkve nemškega reda. Te cerkve so bile: cerkev sv. Petra v Črnomlju s podružnicami sv. Marjete na Otoku pri Novemtrgu (poleg Metlike), sv. Martina ob Kolpi, sv. Križa na Vinici in sv. Štefana pod hribom Hijemom.

Črnomelj je imel toraj v političnem in cerkvenem oziru jedne in iste gospode. Tudi je verjetno, da je ob istem času zadobil mestne pravice. Saj takó je sklepati po listini, katero so dali Metliški mestni očetje Črnomljauskim v 27. dan avgusta 1457. l. V tej listini potrjuje Metliško svetovalstvo, da je mesto Črnomelj imelo od starodavnih časov jednake pravice z Metliko. Te pravice so mestu potrdili že goriški grofje, kakor pozneje tudi avstrijski vojvode. Dotične listine je pokončal ogenj.

Avstrijski vojvode so grad in svoja imetja zastavljali raznim plemenitim rodbinam. Mesto pa je bilo neposredno podložno deželnim knezom. Po političnej razdelitvi je pripadalo k Notranjskej.

V sedemnajstem stoletji je bilo v mestu 7 semnjev, na 4 kvatrne nedelje, na god sv. Petra in Pavla, v nedeljo pred vsemi svetniki in cvetno nedeljo.

Večkrat so tudi Turčini oblegali in napadali mesto. Vender se jim ni posrečilo obvladati ga. Iz tega je sklepati, da je imelo trdnjše obzidje nego Metlika. A toliko več je trpelo pred krvoloki okolie. Veliko kvare je napravil mestu ogenj. V 17. stoletji je jednekrati pogorelo. Tudi so bili za tega časa mestno obzidje in stolpi zapuščeni in malo ne v razvalinah. Tudi hiše so bile jako slabe.

Sedanje mesto šteje 1055 prebivaleev, ki se žive največ ob vinoreji in poljedelstvu; obrtnija je na jako nizkej stopinji. Po hišah soditi, mesto ne kaže nikacega blagostanja. Za duševni blagor meščanov skrbi župnik iz nemškega reda in dva duhovna pomočnika. V mestu je štirirazredna ljudska šola, ki skrbi za naobraženost meščanov.

*

Jutro.

Čuj, skorjanček vže prepéva,
Milo pesen žvrgolí;
Hribček mu lepó odméva —
Daleč pesen se glasi.

Tam za goro solnee vzhaja,
Lepo jasno se blišči;
Trak za trakom k nam prihaja,
Roso srebrne zlati.

Revni kmetič gre na delo, —
Čelo bo potilo se,
Miroval bo, ko dončlo
„Ave“ bo od cirkvieve.

J. Zagorski.

*
